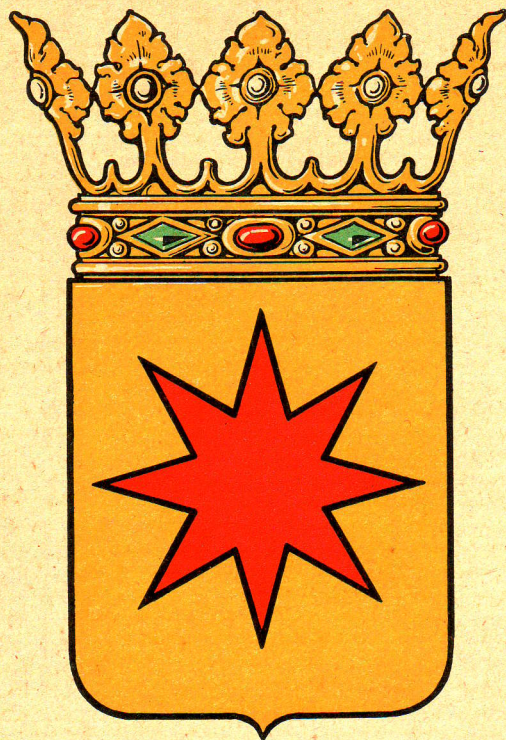

DE VOORMALIGE GEMEENTEN.

HET VOLLEDIGE WAPEN VAN
DE VOORMALIGE GEMEENTE
KRALINGEN.

DE VOORMALIGE GEMEENTEN.

In Album I van deze Hag-uitgave over Nederlandsche heraldiek gaven wij de wapens der hedendaagsche gemeenten. Van deze gemeenten zijn er intusschen alweer enkele kleine bij grootere ingelijfd en de wapens dezer geannexeerde gemeenten zijn dus feitelijk vervallen, evenals al de wapens, die in dit hoofdstuk zijn opgenomen. Een reden temeer, vonden uitgeefster en samensteller dezer verzameling, om die, dikwijls interessante, specimen van burgerlijke heraldiek aan de vergetelheid te ontrukken.

Onze huidige gemeenten zijn voortgekomen uit de „communes”, zooals die tijdens de Fransche overheersching hier waren ingevoerd. Deze communes hadden over het algemeen als gebied de territoriën der bestaande steden, heerlijkheden, ambachten, Frijsche grietenijen, parochies, kerspelen e.d., die alle van ouds hun zegel hadden. De zegels der vrije steden vertoonden veelal een poort of ander bouwwerk, een schip, als het een havenstad gold, maar ook later het stadswapen, dat dikwijls uit de stadsbanier was voortgekomen. De niet-vrije steden en dorpen zegelden gewoonlijk met het wapen van hun heer, ook al was deze heer sinds lang niet meer in het bezit van het gebied, waartoe de plaats behoorde. De parochies en kerspelen bezigden zegels, die bijna altijd de afbeelding van hun patroon of heilige te zien gaven, en wat de heerlijkheden en ambachten betreft, deze hadden hun eigen wapen, dat meestal een of ander familie-wapen was.

Tijdens de Fransche overheersching werd dit alles door den Keizerlijken adelaar verdrongen, enkele stedewapens uitgezonderd; maar al spoedig, na het herstel der Nederlandsche onafhankelijkheid, werd de Hooge Raad van Adel ingesteld (24 Januari 1814), die zich o.m. met het vastleggen der stedelijke en andere gebiedwapens belast zag.

Naar aanleiding van het besluit van den Souvereinen Vorst, van 5 Januari 1815, riep deze Raad alle steden, dorpen, heerlijkheden, districten en corporatiën op, om een afbeelding van hun wapen ter registratie in te zenden, of, indien zij geen wapen hadden, maar er wel een verlangden, hun „consideratiën” daaromtrent.

In de Noordelijke gewesten (Nederland en België waren toen nog één) gaven over het algemeen de betrokken besturen aan dezen oproep gehoor, maar er waren toch ook verscheidene, vooral Geldersche gemeenten, die, om de aan de registratie verbonden onkosten, niet wilden meewerken. De wet verplichtte hen trouwens niet een wapen aan te nemen, daar zij, ingevolge een Koninklijk besluit van 3 Januari 1818 ook met een cachet, waarop de woorden: „Plaatselijk bestuur van...” konden volstaan.

Als regel werd elk nieuw wapenontwerp, zooals het werd aangeboden, ook toegeestaan en het is dus geen wonder, dat men onder de gemeentewapens eigenaardige specimen aantreft. Vooral de pogingen om een z.g. „sprekend wapen” samen te stellen, hadden vreemde resultaten. Men zie b.v. de wapens van Hensbroek en Uithoorn, of dat van Baarn, dat n.b. zijn ontstaan dankt aan een zich te Stuttgart bevindende, marmere beeldengroep. Thans wordt echter geen wapen meer verleend, of het moet volgens de regelen der heraldiek samengesteld en historisch verantwoord zijn.

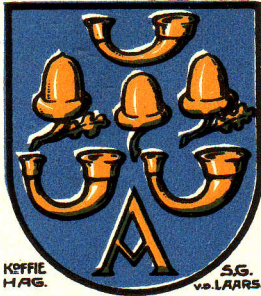
In den beginne trok men zich ook van de juistheid der kleuren weinig aan. Zond een gemeente, als afbeelding van het wapen, een zegel in, waarop de kleuren en metalen niet of onduidelijk waren aangegeven, dan stelde de Hooge Raad deze eenvoudig vast, volgens het Rijkswapen. Vandaar de vele wapens, met gouden figuren op 'n blauw veld.

Ofschoon dus veel gemeenten uit zuinigheidsoverwegingen voor het aanvragen van een wapen niets voelden, kwam er toch meer animo, toen art. 37 der wet van 4 Juli 1850 bepaalde, dat de stembriefjes voor de Gemeenteraads- en andere verkiezingen van een gemeentewapen moesten zijn voorzien. En nog meer gemeenten zonden een wapen ter registratie in, toen in 1852 de door de Burgemeesters te dragen onderscheidingsteekens werden vastgesteld. Tot zoo'n onderscheidingsteeken behoort n.l. een zilveren penning, die aan de eene zijde het Rijks- en aan de andere zijde het Gemeentewapen vertoont.

Intusschen is nog steeds een niet onbelangrijk aantal gemeenten niet in het bezit van een wapen, maar hun aantal wordt geleidelijk kleiner en jaarlijks krijgt de Hooge Raad van Adel aanvragen om bevestiging te behandelen, ook uit de tropische gewesten.

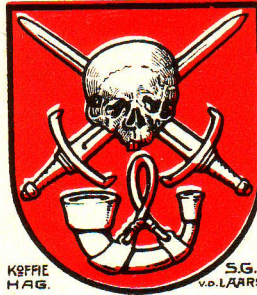
VOORMALIGE GEMEENTEN.

DE VOORM. GEMEENTE
 ❖ AALST ❖
 No. 1

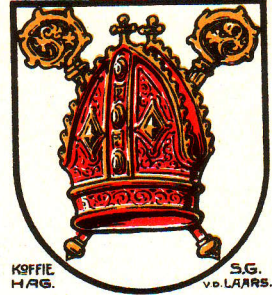
KOFFIE HAG. S.G. v.d. LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE
 AARLANDERVEEN
 No. 2

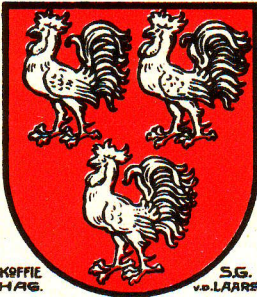
KOFFIE HAG. S.G. v.d. LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE
 ❖ ABTSREGT ❖
 No. 3

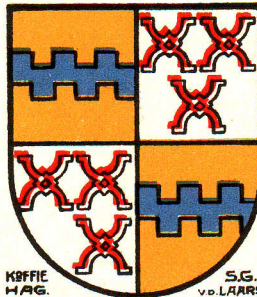
KOFFIE HAG. S.G. v.d. LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE
 ADRIAAN PIETER
 No. 4

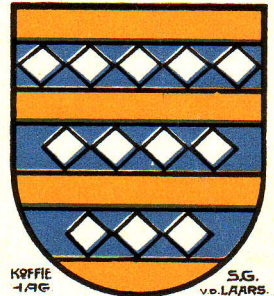
KOFFIE HAG. S.G. v.d. LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE
 ALBRANDSWAARD
 No. 5

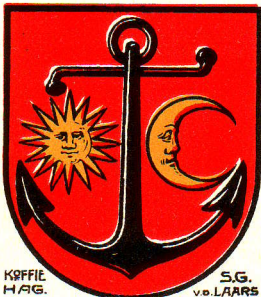
KOFFIE HAG. S.G. v.d. LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE
 ALMELO (AMBT)
 No. 6

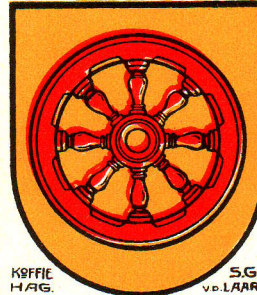
KOFFIE HAG. S.G. v.d. LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE
 St. Anna ter Muiden
 No. 7

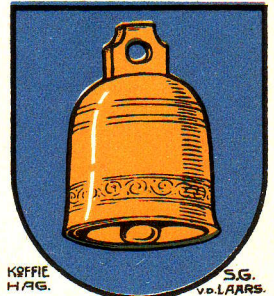
KOFFIE HAG. S.G. v.d. LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE
 ❖ BAARDWIJK ❖
 No. 8

KOFFIE HAG. S.G. v.d. LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE
 ❖ BELTRUM ❖
 No. 9

KOFFIE HAG. S.G. v.d. LAARS.

Koffie Hag is heerlijk van smaak en fijn van geur. Ik kan haar dan ook bij mijn patiënten ten zeerste aanbevelen.

Mej. B., Verloskundige.

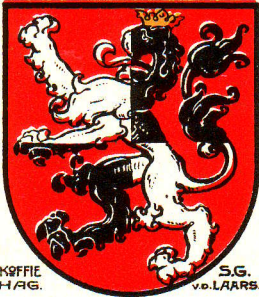
Beschrijving der wapens van de voormalige gemeenten. No. 1—9.

- 1 **Aalst**, prov. Noord-Brabant, sedert 1 Jan. 1923 gem. Waalre.
Wapen: in blauw drie eikels, van boven vergezeld van één, van onderen van twee omgewende posthoorns en in den schildvoet van de letter A, alles van goud.
De oude heerlijkheid Aalst behoorde in de 14e eeuw aan een Heer uit het geslacht der Hornes en veel later, in de 17e eeuw, aan het geslacht Van der Cluzen. Dit laatste voert een gevierendeeld wapen, waarvan het 1e en 4e kwartier in zwart drie gouden eikels vertoonen. De A duidt natuurlijk op „Aalst”.
- 2 **Aarlanderveen**, prov. Zuid-Holland, sedert 1 Jan. 1918 met Alphen en Oudshoorn (zie no. 47) vereenigd tot Alphen a. d. Rijn.
Wapen: in rood twee schuingekruiste zwaarden, beladen met een doodshoofd en in den schildvoet vergezeld van een jachthoorn, alles van zilver.
- 3 **Abtsregt**, prov. Zuid-Holland, in 1855 bij de gem. Vrijenban (no. 68) gevoegd en sedert 1921 gemeente Delft.
Wapen: in zilver twee schuingekruiste bisschopsstaven, waarop een bisschopsmijter van rood, versierd van goud.
Als heerlijkheid was Abtsregt eertijds eigendom van den Abt van Egmond, die het recht had, bij het overlijden van een der ingezetenen het beste pand uit den boedel te mogen kiezen. De naam en de wapenfiguren zijn hieraan ontleend.
- 4 **Adriaan Pieter of Sandeling-Ambacht**, prov. Zd.-Holland, sedert 1855 gem. Hendrik-Ido-Ambacht.
Wapen: in rood drie hanen van zilver.
- 5 **Albrandswaard**, prov. Zuid-Holland, thans gem. Poortugaal.
Wapen: gevierendeeld; 1 en 4: in goud een beurtelings gekanteelde dwarsbalk van blauw; 2 en 3: in zilver drie molenijzers van rood,
- 6 **Ambt-Almelo**, prov. Overijssel, sedert pl.m. 1914 met de stad Almelo vereenigd tot gem. Almelo.
Wapen: In goud drie dwarsbalken van blauw, de dwarsbalken respectievelijk beladen met 5, 4 en 3 ruiten van zilver.
Het wapen is dat der Heeren van Almelo, die hier hun kasteel, het „Huis Almelo”, hadden.
- 7 **St. Anna ter Muiden**, prov. Zeeland, sedert 1880 gem. Sluis.
Wapen: in rood een anker van zwart, ter rechterzijde vergezeld van een stralende zon en ter linkerzijde van een omgewenden wassenaar, beide van goud.
Het anker houdt de herinnering levendig aan het feit, dat St. Anna in de vroege middeleeuwen aan zee lag en de havenstad van het machtige Brugge was. In de 14e eeuw geraakte echter de stad door aanslikking allengs van de zee verwijderd.
- 8 **Baardwijk**, prov. Noord-Brabant, sedert 1 Jan. 1922 met de gem. Besoyen bij de gem. Waalwijk gevoegd.
Wapen: in goud een achtpakig wiel van rood.
In het begin der 15e eeuw was de heerlijkheid Baardwijk in het bezit van Hugo van Wielesteyn.
- 9 **Beltrum**, prov. Gelderland, sedert 1819 gem. Eibergen.
Wapen: in blauw een bel van goud.

VOORMALIGE GEMEENTEN.

**DE VOORM. GEMEENTE
❖ BERKENROODE ❖**

No. 10

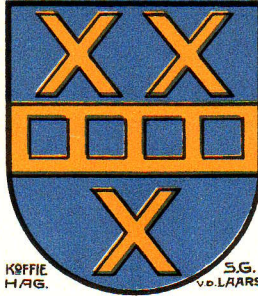

KOFFIE
H.A.G.

S.G.
v.d.LAARS.

**DE VOORM. GEMEENTE
❖ BESOYEN ❖**

No. 11

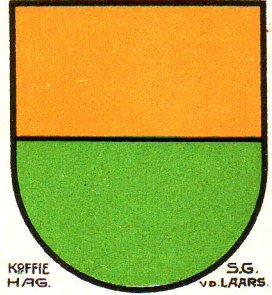

KOFFIE
H.A.G.

S.G.
v.d.LAARS.

**DE VOORM. GEMEENTE
❖ BIERT C.A. ❖**

No. 12

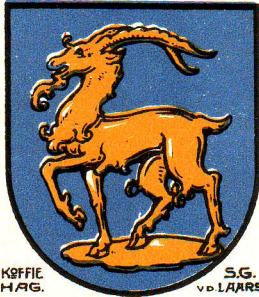

KOFFIE
H.A.G.

S.G.
v.d.LAARS.

**DE VOORM. GEMEENTE
❖ BOKHOVEN ❖**

No. 13

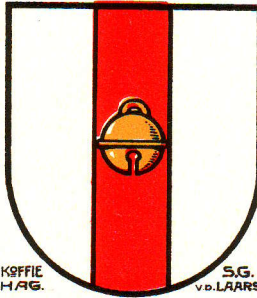

KOFFIE
H.A.G.

S.G.
v.d.LAARS.

**DE VOORM. GEMEENTE
❖ BOMMENEDE ❖**

No. 14

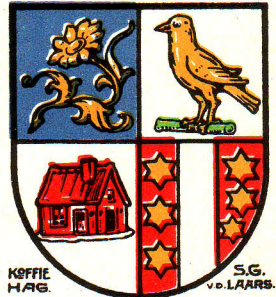

KOFFIE
H.A.G.

S.G.
v.d.LAARS.

**DE VOORM. GEMEENTE
BROEK, THUIL C.A.**

No. 15

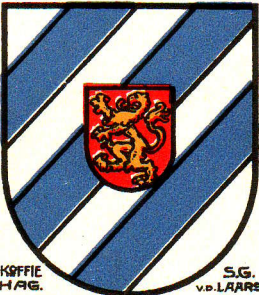

KOFFIE
H.A.G.

S.G.
v.d.LAARS.

**DE VOORM. GEMEENTE
❖ CHARLOIS ❖**

No. 16

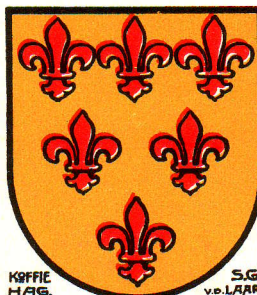

KOFFIE
H.A.G.

S.G.
v.d.LAARS.

**DE VOORM. GEMEENTE
❖ CILLAARSHOEK ❖**

No. 17

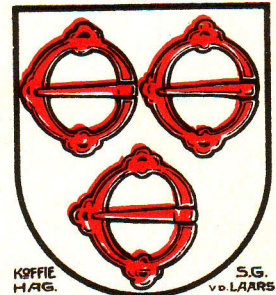

KOFFIE
H.A.G.

S.G.
v.d.LAARS.

**DE VOORM. GEMEENTE
❖ DARTHUIZEN ❖**

No. 18

KOFFIE
H.A.G.

S.G.
v.d.LAARS.

Hierbij deel ik U beleeft mede, dat Koffie Hag mij uitstekend bevallen is, alsook diegenen, welke ik getraceerd heb op een kopje Hag. Ik vind Uw koffie zeer lekker en zal Koffie Hag derhalve blijven gebruiken.

A. L., Verloskundige.

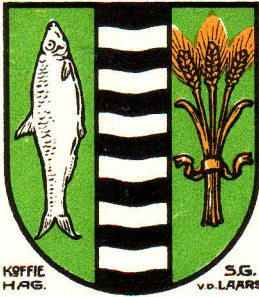
Beschrijving der wapens van de voormalige gemeenten. No. 10—18.

- 10 **Berkenrode**, prov. Noord-Holland, sedert 1857 gem. Heemstede.
Wapen: in rood een, van zilver en zwart gevierendeelde en van goud gekroonde, leeuw.
Het wapen is dat van het geslacht van dien naam. In 1284 schonk n.l. Graaf Floris V de heerlijkheid Berkenrode aan Jan van Haarlem, die daarna den naam „Van Berkenrode” aannam. Eerst in 1618 kwam de heerlijkheid door huwelijk aan het geslacht Van Alkemade.
- 11 **Besoyen**, prov. Noord-Brabant, sedert 1 Jan. 1922 met de gem. Baardwijk bij de gem. Waalwijk gevoegd.
Wapen: in blauw een dwarsbalk van goud, beladen met vier blokken van het veld en vergezeld van drie St. Andrieskruisen eveneens van goud.
De heerlijkheid Besoyen was, als Hollandsch leen, eertijds in het bezit van een geslacht van dien naam, dat uit het huis „Van Strijen” stamde en als blazoen een blauw schild met drie zilveren St. Andrieskruisen voerde. (Zie gem. Strijen Alb. I, Zuid-Holl. 70 en gem. Dinteloord, Alb. I, Noord-Brab. 32).
- 12 **Biert met Stompaarden**, prov. Zuid-Holland, sedert 1855 gem. Geervliet.
Wapen: doorsneden van goud en groen.
- 13 **Bokhoven**, prov. Noord-Brabant, sedert 1 Jan. 1922 gem. Engelen.
Wapen: in blauw een bok, stappend op een terras, alles van goud.
- 14 **Bommenede**, prov. Zeeland, sedert 1866 gem. Zonnemaire.
Wapen: in zilver een paal van rood, beladen met een bel van goud.
Deze bel moet eigenlijk een bom zijn. Het wapen was n.l. oorspronkelijk het sprekende blazoen der heerlijkheid Bommenede.
- 15 **Broek, Thuil en 't Weegje**, prov. Zuid-Holland, sedert 1 Juli 1870 met Noord- en Zuid-Waddinxveen tot één gemeente „Waddinxveen” vereenigd, behoudens het Zuidelijk gedeelte van Broek, dat toen bij Gouda gevoegd werd.
Wapen: gevierendeeld; 1, in blauw een bloem van goud; 2, in zilver een vogel van natuurlijke kleur; 3, in zilver een boerenhuis van rood; 4, het wapen der stad Gouda (zie Alb. I, Zuid-Holl. 10).
- 16 **Charlois**, prov. Zuid-Holland, sedert 1895 gem. Rotterdam.
Wapen: in zilver drie linkerschuinbalken van blauw; over alles heen een hartschild van rood, beladen met een leeuw van goud.
- 17 **Cillaarshoek**, prov. Zuid-Holland, thans gem. Maasdam.
Wapen: in goud zes leliën van rood, geplaatst 3, 2 en 1.
Het wapen is het blazoen van het oud-adellijk geslacht Weede of Weda. Vóór den St. Elizabethsvloed (1421) had dit geslacht, zoo wordt althans beweerd, hier ter plaatse een huis en heerlijkheid met dorp, die naar dit geslacht genoemd waren.
- 18 **Darhuizen**, prov. Utrecht, sedert 1857 gem. Leersum.
Wapen: in zilver drie roode gespen.
Het wapen is dat van het geslacht Darhuizen of Derhuizen, dat de heerlijkheid van dien naam bezat en op den Darthuizerberg zijn stamhuis had.

VOORMALIGE GEMEENTEN.

DE VOORM. GEMEENTE
Delfshaven

No. 19

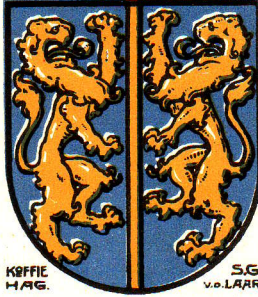

KOFFIE
HAG.

S.G.
v.d. LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE
Dieden

No. 20

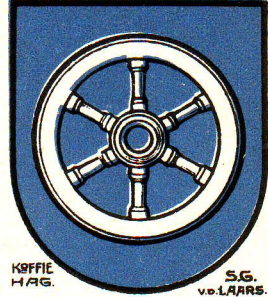

KOFFIE
HAG.

S.G.
v.d. LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE
Drongelen

No. 21

KOFFIE
HAG.

S.G.
v.d. LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE
Duizel

No. 22

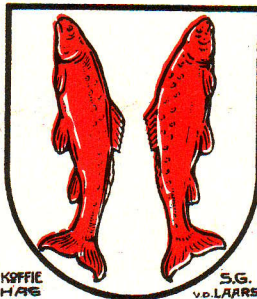

KOFFIE
HAG.

S.G.
v.d. LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE
Emmikhoven

No. 23

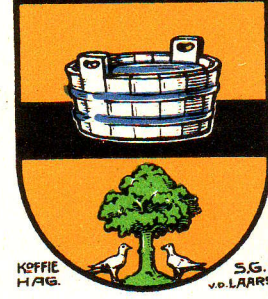

KOFFIE
HAG.

S.G.
v.d. LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE
Fort-Bath

No. 24

KOFFIE
HAG.

S.G.
v.d. LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE
Gapinge

No. 25

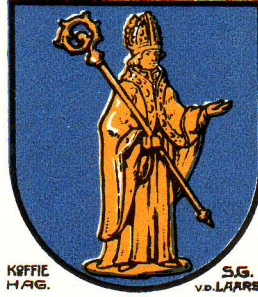

KOFFIE
HAG.

S.G.
v.d. LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE
Gestel

No. 26

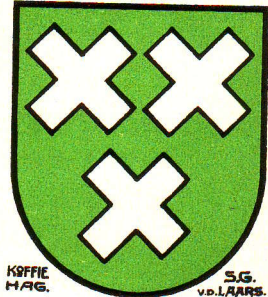

KOFFIE
HAG.

S.G.
v.d. LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE
De Groote Lindt

No. 27

KOFFIE
HAG.

S.G.
v.d. LAARS.

Na den fijnen smaak van Koffie Hag te hebben geproefd, is mijn vooroordeel thans geheel opgeheven. De ondervinding heeft mij nu reeds doen opmerken, dat de patiënten na het gebruik van Koffie Hag minder prikkelbaar zijn dan van gewone koffie.

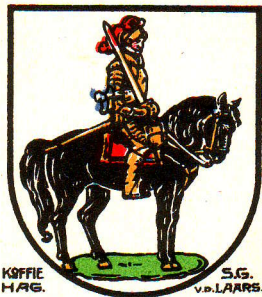
Zuster v. D.

Beschrijving der wapens van de voormalige gemeenten. No. 19—27.

- 19 **Delfshaven**, prov. Zuid-Holland, sedert 1886 gem. Rotterdam.
Wapen: in groen een paal van zwart, beladen met zes golvende dwarsbalken van zilver en vergezeld, rechts van een haring van zilver en links van drie gebonden korenhalmen van goud.
De paal stelt de Maas voor, de haring is het zinnebeeld van de visscherij, de drie graanhalmen doelen op de Koornwijnbranderijen. Ook wordt echter wel beweerd, dat de paal de vaart voorstelt, die in 1389 met toestemming van den Graaf van Holland, Albrecht van Beieren, van Overschie tot de Maas is gegraven en waaraan het stadje naam en ontstaan dankt (haven van Delft).
- 20 **Dieden**, prov. Noord-Brabant, sedert 1 Mei 1923 gem. Ravenstein.
Wapen: in blauw, een streepaal vergezeld van twee toegewende leeuwen, alles van goud.
Het is het Geldersche wapen, echter in gewijzigde, z.g. rijks-kleuren. De heerlijkheid, die eertijds tot het Ambt van Maas en Waal in de prov. Gelderland behoorde, werd in 1440 door Arnoud, Hertog van Gelder aan Dirk van Bronkhorst, Heer van Batemburg, verpand.
- 21 **Drongelen**, prov. Noord-Brabant, sedert 1 Mei 1923 gem. Eethen.
Wapen: in blauw een wiel van zilver.
Het is het blazoen der Heeren van Drongelen, die uit het Huis „Van Heusden” stamden. De Heeren van Heusden voerden: „in goud een wiel van rood” (Zie ook Album I, prov. Noord-Brab. no. 107).
- 22 **Duizel**, prov. Noord-Brabant, sedert 1 Jan. 1923 gem. Eersel.
Wapen: in blauw het beeld van St. Johannes van goud.
De R.K. parochiekerk van het dorp is aan de „Geboorte van den Heiligen Johannes” gewijd.
- 23 **Emmikhoven**, prov. Noord-Brabant, sedert 1879 gemeente Almkerk.
Wapen: in zilver twee afgewende zalmen van rood.
Het wapen vindt zijn oorsprong in dat der Heeren van Altena, het dorp ligt n.l. in „het Land van Altena”.
- 24 **Fort-Bath**, prov. Zeeland, sedert 1 Jan. 1878 gem. Rilland-Bath.
Wapen: in goud een balk van zwart, waarop een kuip met water van natuurlijke kleur, van onderen vergezeld van een geplante boom, met een duijfe ter weerszijden van den wortel, alles eveneens van natuurlijke kleur.
- 25 **Gapinge**, prov. Zeeland, sedert 1868 gem. Vrouwenpolder.
Wapen: in rood een gaper van natuurlijke kleur.
- 26 **Gestel**, prov. Noord-Brabant, sedert 1 Jan. 1920 gem. Eindhoven.
Wapen: in blauw het beeld van St. Lambertus van goud.
St. Lambertus is de patroon der R.K. parochiekerk van Gestel en Blarthem.
- 27 **De Groote Lindt**, prov. Zuid-Holland, sedert 1881 gem. Zwijndrecht.
Wapen: in groen drie St. Andrieskruisen van zilver.

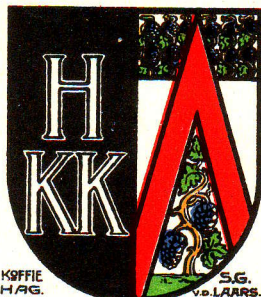
VOORMALIGE GEMEENTEN.

DE VOORM. GEMEENTE
 ✦ GROOTHUIZEN ✦
 No. 28

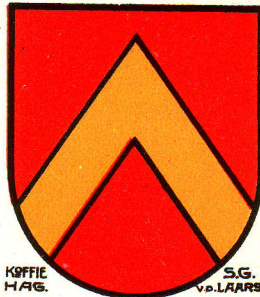
KOFFIE HAG. S.G. v.d.LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE
 s' Heerhendrikskinderen
 No. 29

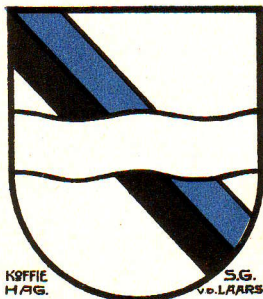
KOFFIE HAG. S.G. v.d.LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE
 Heer Oudelands - Amb
 No. 30

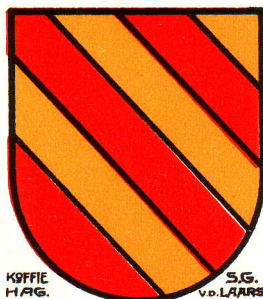
KOFFIE HAG. S.G. v.d.LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE
 HEILLE
 No. 31

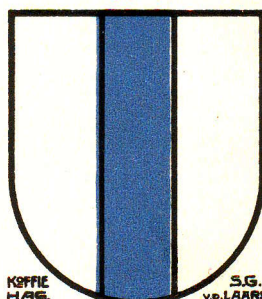
KOFFIE HAG. S.G. v.d.LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE
 HODENPIJL
 No. 32

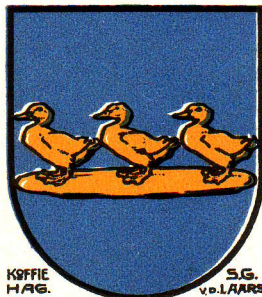
KOFFIE HAG. S.G. v.d.LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE
 'T HOF VAN DELFT
 No. 33

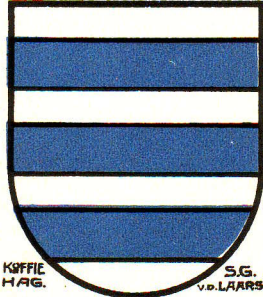
KOFFIE HAG. S.G. v.d.LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE
 KALSLAGEN
 No. 34

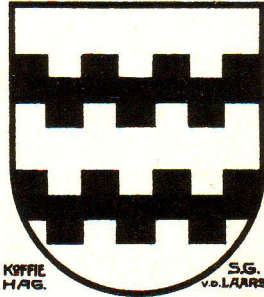
KOFFIE HAG. S.G. v.d.LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE
 ✦ KATENDRECHT ✦
 No. 35

KOFFIE HAG. S.G. v.d.LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE
 2de KIJFHOEK
 No. 36

KOFFIE HAG. S.G. v.d.LAARS.

Meine Erfahrungen mit Gebrauch von Kaffee Hag in der Praxis sind günstig; ich empfehle ihn häufig, auch bei Augenerkrankungen. Frisch ist er im Geschmack von anderem Kaffee nicht zu unterscheiden.

Dr. H. Neuwied.

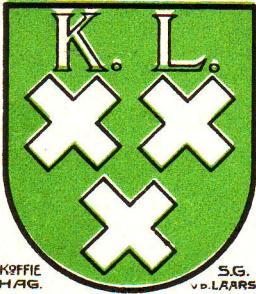
Beschrijving der wapens van de voormalige gemeenten. No. 28—36.

- 28 **Groothuizen** of **Grosthuizen**, prov. Noord-Holland, sedert 1854 gem. Avenhorn.
Wapen: in zilver een ruiter te paard in natuurlijke kleuren, staande op een terras van groen.
Volgens de officiële afbeelding staat de ruiter „omgewend” en is hij gekleed als een krijgsman van omstreeks 1600.
- 29 **'s Heerhendrikskinderen**, prov. Zeeland, sedert 1857 gem. 's Heer Arendskerke.
Wapen: gedeeld; 1: in zwart de letters HHK van zilver, geplaatst 1 en 2; 2: in zilver een blauw-bevruchte wijnstok op natuurlijke grond; een schildhoofd eveneens van zilver beladen met 6 bevruchte wijnranken, gewonden om bruine staken, opkomende van de deellijn; over alles heen een keper van rood.
- 30 **Heer Oudelands Ambacht**, prov. Zuid-Holland. Deze gemeente werd in 1857 met de gem. Kijfhoek bij de gem. Groote Lindt gevoegd en is dus thans sedert 1881 gem. Zwijndrecht.
Wapen: in rood een keper van goud.
De heerlijkheid was in het midden der 18e eeuw in het bezit van Vrouwe Catharina Kamp, weduwe van den Heer Jacob van Herzele. Het geslacht „Van Herzele” voert hetzelfde blazoën, maar dan met een uitgesculpten schildzoom van zilver
- 31 **Heille**, prov. Zeeland, sedert 1880 gem. Sluis.
Wapen: in zilver een schuinbalk volgens zijn richting, doorsneden van blauw en zwart; over alles heen een golvende dwarsbalk van het veld.
- 32 **Hodenpijl**, prov. Zuid-Holland, sedert 1855 gem. Schipluiden.
Wapen: geschuimbalkt van goud en rood van zes stukken.
Het is het wapen van het oud-adellijk geslacht „Van Hodenpijl”, dat hier zijn stamslot, het „Huis-Hodenpijl” of „Huis te Bloote”, had.
- 33 **'t Hof van Delft**, prov. Zuid-Holland, sedert 1 Januari 1921 gem. Delft.
Wapen: in zilver een paal van blauw.
- 34 **Kalslagen**, prov. Noord-Holland, sedert 1864 gem. Aalsmeer.
Wapen: in blauw drie eenden, staande op een lossen grond, alles van goud.
- 35 **Katendrecht**, prov. Zuid-Holland. In 1873 met de gem. Charlois vereenigd, maakt ze met deze, sedert 1895, deel van Rotterdam uit.
Wapen: in zilver drie dwarsbalken van blauw.
- 36 **Kijfhoek**, prov. Zuid-Holland. In 1857 met de gemeente Groote Lindt vereenigd, werd zij in 1881 met deze bij Zwijndrecht gevoegd.
Wapen: in zilver twee beurtelings gekanteelde dwarsbalken van zwart.
Het is het wapen van het adellijk geslacht „Van Kijfhoek”.

VOORMALIGE GEMEENTEN.

**DE VOORM. GEMEENTE
DE KLEINE LINDT**

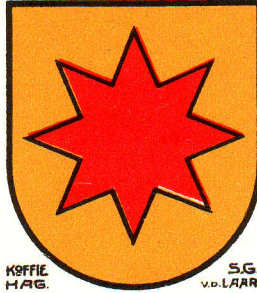
No. 37

KOFFIE H.A.G. S.G. v.d.LAARS.

**DE VOORM. GEMEENTE
KRALINGEN**

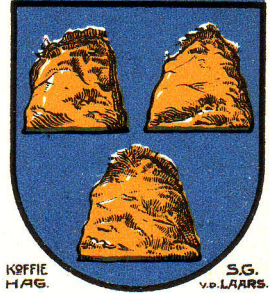
No. 38

KOFFIE H.A.G. S.G. v.d.LAARS.

**DE VOORM. GEMEENTE
LOOSDUINEN**

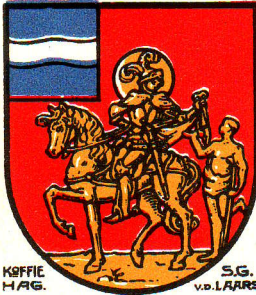
No. 39

KOFFIE H.A.G. S.G. v.d.LAARS.

**DE VOORM. GEMEENTE
ST. MAARTENSREGT**

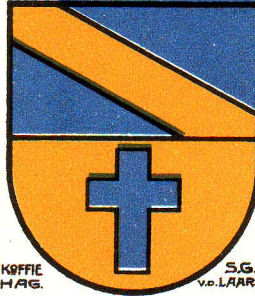
No. 40

KOFFIE H.A.G. S.G. v.d.LAARS.

**DE VOORM. GEMEENTE
MEEUWEN**

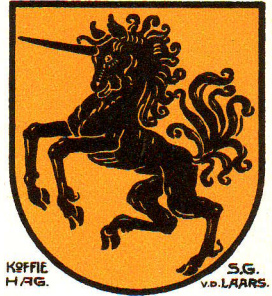
No. 41

KOFFIE H.A.G. S.G. v.d.LAARS.

**DE VOORM. GEMEENTE
DE MIJL**

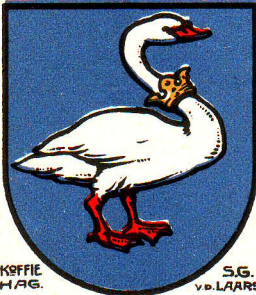
No. 42

KOFFIE H.A.G. S.G. v.d.LAARS.

**DE VOORM. GEMEENTE
NIEUWENDAM**

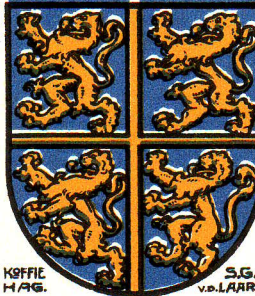
No. 43

KOFFIE H.A.G. S.G. v.d.LAARS.

**DE VOORM. GEMEENTE
OERLE**

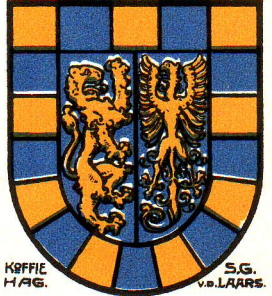
No. 44

KOFFIE H.A.G. S.G. v.d.LAARS.

**DE VOORM. GEMEENTE
OMMEN (AMBT)**

No. 45

KOFFIE H.A.G. S.G. v.d.LAARS.

Speciaal bij nerveuze personen en hartpatiënten heb ik met uitstekende resultaten van Koffie Hag gebruik gemaakt. Naast de bekende hygiënische eigenschappen, waardeer ik bij Koffie Hag bijzonder het heerlijke aroma en den fijnen pittigen smaak.

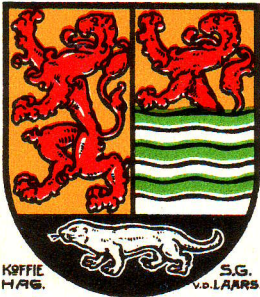
Dr. K. te B.

Beschrijving der wapens van de voormalige gemeenten. No. 37—45.

- 37 **De Kleine Lindt**, prov. Zuid-Holland, sedert 1857 gem. Heerjansdam.
Wapen: in groen drie St. Andrieskruisen van zilver, in het schildhoofd vergezeld van de letters KL van hetzelfde.
- 38 **Kralingen**, prov. Zuid-Holland, sedert 1895 gem. Rotterdam.
Wapen: in goud een achtpuntige ster van rood.
Het wapen is dat van een aanzienlijk geslacht „Van Cralingen”, dat de heerlijkheid tot in de 15e eeuw in bezit had.
- 39 **Loosduinen**, prov. Zuid-Holland, sedert 1 Juli 1923 gem. 's-Gravenhage.
Wapen: in blauw drie duinen van goud.
De naam en de wapenfiguren duiden op de duinrijke omgeving van het dorp.
- 40 **St. Maartensregt**, prov. Zuid-Holland, sedert 1855 gem. Schipluiden.
Wapen: in rood het beeld van St. Maarten van goud en een vrij-kwartier van blauw, beladen met een golvenden dwarsbalk van zilver.
- 41 **Meeuwen**, prov. Noord-Brabant, sedert 1 Mei 1923 gem. Eethen.
Wapen: doorsneden; 1: in blauw een schuinbalk van goud; 2: in goud een Latijnsch kruis van blauw.
- 42 **De Mijl**, prov. Zuid-Holland, sedert 1857 gedeeltelijk gem. 's-Gravendeel en gedeeltelijk gem. Dubbeldam.
Wapen: in goud een springende eenhoorn van zwart.
- 43 **Nieuwendam**, prov. Noord-Holland, sedert 1 Januari 1921 gem. Amsterdam.
Wapen: in blauw een zwaan van zilver, gebekt en gepoot van rood en gehalsband met een kroon van goud. Hoewel dit niet in de officiële beschrijving vermeld is, staat de zwaan in dit wapen omgewend. Het is „de Zwaane van Waterland”. (Zie Album I, prov. Noord-Holland no. 70 en 85 en Album II, Waterschappen enz. no.49).
- 44 **Oerle**, prov. Noord-Brabant, sedert 1 Mei 1921 gem. Veldhoven.
Wapen: in blauw een streepkruis van goud, vergezeld van vier leeuwen van hetzelfde.
Oorspronkelijk zal dit wel het Brabantsch-Limburgsche wapen geweest zijn. (Zie Album I, Noord-Brab. no. 3, 14, 26 en 147). In 1325 n.l. ontving het dorp van Jan III, Hertog van Brabant en Limburg, „de palen van zijn vrijheid”, welke in 1387 door zijn dochter Hertogin Johanna werden uitgebreid.
- 45 **Ommen** (Ambt), prov. Overijsel, sedert 1 Mei 1923 met de gem. Stad Ommen, onder den naam „Ommen” vereenigd.
Wapen: gedeeld; 1: in blauw een omgewende leeuw van goud; 2: in blauw een adelaar van goud.
Ofschoon niet in de officiële beschrijving genoemd, vertoont het wapen een blok-zoom van goud en blauw.

VOORMALIGE GEMEENTEN.

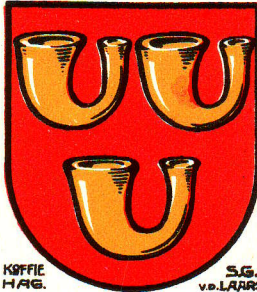
DE VOORM. GEMEENTE
ONWAARD
No. 46

KOFFIE
H.A.G.

S.G.
v.d.LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE
OUDSHOORN
No. 47

KOFFIE
H.A.G.

S.G.
v.d.LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE
OUD-VROENHOVEN
No. 48

KOFFIE
H.A.G.

S.G.
v.d.LAARS.

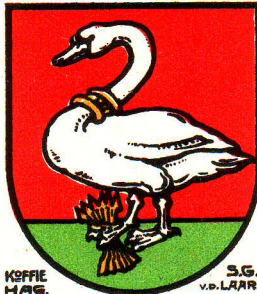
DE VOORM. GEMEENTE
ST. PIETER
No. 49

KOFFIE
H.A.G.

S.G.
v.d.LAARS.

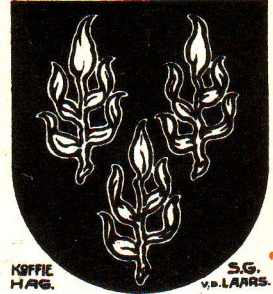
DE VOORM. GEMEENTE
RANSDORP
No. 50

KOFFIE
H.A.G.

S.G.
v.d.LAARS.

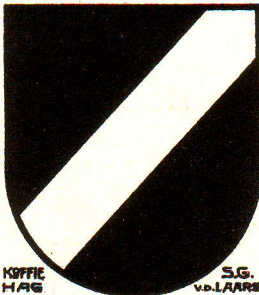
DE VOORM. GEMEENTE
RIJSOORT
No. 51

KOFFIE
H.A.G.

S.G.
v.d.LAARS.

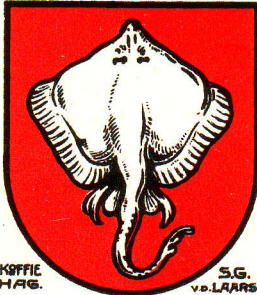
DE VOORM. GEMEENTE
RILLAND
No. 52

KOFFIE
H.A.G.

S.G.
v.d.LAARS.

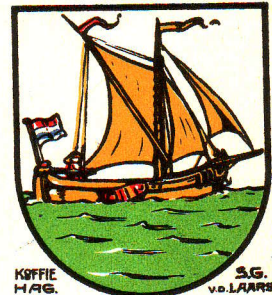
DE VOORM. GEMEENTE
ROXENISSE
No. 53

KOFFIE
H.A.G.

S.G.
v.d.LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE
SCHARDAM
No. 54

KOFFIE
H.A.G.

S.G.
v.d.LAARS.

A well-known Harley Street Specialist reports:
The H.A.G. coffee should be eminently suited to persons of a nervous, highly-strung temperament, those suffering from epilepsy and other nervous diseases, those with heart disease, etc.

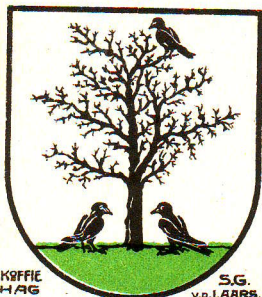
Beschrijving der wapens van de voormalige gemeenten. No. 46—54.

- 46 **Onwaard**, prov. Zuid-Holland, sedert 1857 gem. Melissant.
Wapen: gedeeld; 1: in goud een leeuw van rood; 2: in goud een leeuw van rood, zwemmende op een zee van groen en zilver; een schildvoet van zwart, beladen met een gaanden otter van zilver.
- 47 **Oudshoorn**, prov. Zuid-Holland, sedert 1 Januari 1918 met Alphen en Aarlander-veen vereenigd tot „Alphen a. d. Rijn”.
Wapen: in rood drie hoorns van goud.
De Ambachts-Heerlijkheid Oudshoorn was reeds in 1300 in het bezit der „Heeren van Oudshoorn” die als wapen voerden: „in rood drie posthoorns van zilver beslagen en gemond van goud”.
- 48 **Oud-Vroenhoven**, prov. Limburg, sedert 1 Januari 1920 gem. Maastricht.
Wapen: doorsneden; 1: in rood een halve, uitkomende, omgewende leeuw van zilver; 2: van zilver.
- 49 **St. Pieter**, prov. Limburg, sedert 1 Januari 1920 gem. Maastricht.
Wapen: in blauw de Heilige Petrus in natuurlijke kleuren, met gouden nimbus en gekleed in een toga van zilver, houdende in de rechterhand een gouden sleutel en in de linkerhand een boek van rood met gouden randen; ter rechterzijde van den Heilige een begroeiide berg (St. Pietersberg) en ter linkerzijde een kapel met spitsen toren, alles van goud.
Het dorp St. Pieter ligt gedeeltelijk op en aan den St. Pietersberg. Het wapen vindt zijn oorsprong in het schepenbankzegel uit de 1e helft der 15e eeuw. De kapel is de St. Lambertuskapel en herinnert aan het feit dat St. Lambertus, na vermoord te zijn, hier begraven is.
- 50 **Ransdorp**, prov. Noord-Holland, sedert 1 Januari 1921 gem. Amsterdam.
Wapen: in rood een zwaan van zilver, houdende in zijn rechterpoot de eendrachtspijlen van goud.
Hoewel niet in de officiële beschrijving vermeld, staat de zwaan op een terras van groen en is gehalsband van goud. (Zie Album I, prov. Noord-Holland no. 70).
- 51 **Rijsoort**, prov. Zuid-Holland, sedert 1855 gem. Ridderkerk.
Wapen: in zwart drie rijstakken van zilver.
- 52 **Rilland**, prov. Zeeland, sedert 1 Januari 1878 met de gem. Bath vereenigd tot één gemeente „Rilland-Bath”.
Wapen: in zwart een linkerschuimbalk van zilver.
Het wapen is dat der Heeren van Rilland.
- 53 **Roxenisse**, prov. Zuid-Holland, sedert 1857 gem. Melissant.
Wapen: in rood een paalsgewijze geplaatste rog van zilver.
- 54 **Schardam**, prov. Noord-Holland, sedert 1854 gem. Beets.
Wapen: in zilver een sprietschip, zeilende op een zee van groen.
Volgens de officiële afbeelding vaart het schip naar links.

VOORMALIGE GEMEENTEN.

DE VOORM. GEMEENTE SCHARWOUDE

No. 55

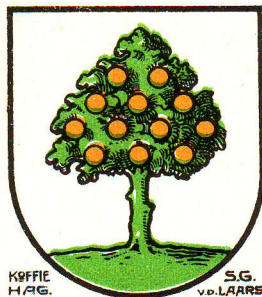

KOFFIE
HAG

S.G.
v.d.LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE SCHELLINGWOUDE

No. 56

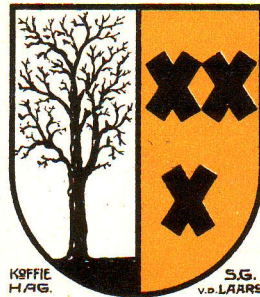

KOFFIE
HAG.

S.G.
v.d.LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE SIMONSHAVEN C.A.

No. 57

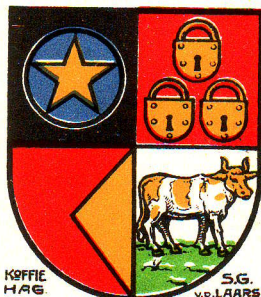

KOFFIE
HAG.

S.G.
v.d.LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE SLOTEN

No. 58

KOFFIE
HAG

S.G.
v.d.LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE SLUIPWIK

No. 59

KOFFIE
HAG.

S.G.
v.d.LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE STORMPOLDER

No. 60

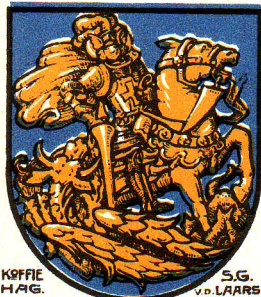

KOFFIE
HAG.

S.G.
v.d.LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE STRATUM

No. 61

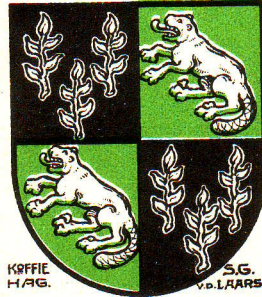

KOFFIE
HAG.

S.G.
v.d.LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE STREVELSHOEK

No. 62

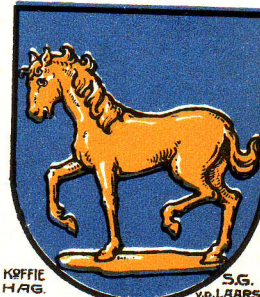

KOFFIE
HAG.

S.G.
v.d.LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE STRIJP

No. 63

KOFFIE
HAG.

S.G.
v.d.LAARS.

Le café décaféiné Hag quelle soit la dose employée, ne provoque ni exagération des réflexes, ni a fortiori des phénomènes spasmodiques.

M. Busquet, Prof. de la Faculté de Médecine de Nancy.

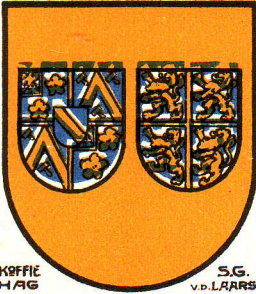
Beschrijving der wapens van de voormalige gemeenten. No. 55—63.

- 55 **Scharwoude**, prov. Noord-Holland, sedert 1854 gem. Avenhorn.
Wapen: in zilver een dorre boom en drie kraaien, alles van zwart.
- 56 **Schellingwoude**, prov. Noord-Holland, sedert 1857 gem. Ransdorp en dus thans gem. Amsterdam.
Wapen: in zilver een (esschen)boom van groen, waaraan 12 penningen van goud.
In „De Zoetstemmende Zwaan van Waterland” komt het volgende gedichtje voor:
„Het schoone boompje van Esschenduwe
„Met negen penningskens van rooden gouwe
„Dat is het wapen van Schellingwouwe”.
- 57 **Simonshaven en Schuddebeurs**, prov. Zuid-Holland, sedert 1855 gem. Geervliet.
Wapen: gedeeld; 1: in zilver een dorre boom; 2: in goud drie verkorte St. Andrieskruisen van zwart.
- 58 **Sloten**, prov. Noord-Holland, sedert 1 Januari 1921 gem. Amsterdam.
Wapen: gevierendeeld; in zwart een koek van blauw beladen met een vijfpuntige ster van goud (Sloterdijk); 2: in rood drie hangsloten van goud, geplaatst 1 en 2 (Sloten); 3: in rood een geer van goud, uitgaande van links (de Vrije Geer); 4: in zilver een linksgaande rood-bonte os op een terras van groen (Osdorp).
De voormalige Ambachtsheerlijkheid Sloten bestond n.l. uit de vier bovengenoemde deelen.
- 59 **Sluipwijk**, prov. Zuid-Holland, sedert 1 Juli 1870 gem. Reeuwijk.
Wapen: in blauw een uil met uitgespreide vleugels van zilver.
- 60 **Stormpolder**, prov. Zuid-Holland, sedert 1855 gem. Krimpen a. d. IJssel.
Wapen: in zilver drie gewende wassenaars van zwart, in het schildhoofd vergezeld van de letter S van hetzelfde.
De heerlijkheid Stormpolder was een achterleen van den Huize van de Lek, dat eveneens drie wassenaars van zwart voert. (Zie ook de Heerlijkheid „Lek- en Stormpolder”, Heerlijkheden enz. no. 65).
- 61 **Stratum**, prov. Noord-Brabant, den 1en Januari 1920 bij de gemeente Eindhoven gevoegd.
Wapen: in blauw het omgewende beeld van St. George den draak doorstekend, alles van goud.
De oude parochiekerk had den Heiligen Martelaar George tot Patroon.
- 62 **Strevelshoek**, prov. Zuid-Holland, in 1845 bij de gem. Rijsoort gevoegd en dus thans, sedert 1855, gem. Ridderkerk.
Wapen: gevierendeeld; 1 en 4: in zwart drie takken van zilver; 2 en 3: in groen een, in de richting van een schuinbalk geplaatste, zilveren bever, den staart naar beneden en naar rechts gewend.
- 63 **Strijp**, prov. Noord-Brabant, op 1 Januari 1920 bij de gem. Eindhoven gevoegd.
Wapen: in blauw een stappend paard, op een lossen grond van goud.

VOORMALIGE GEMEENTEN.

DE VOORM. GEMEENTE
 ❖ TONGELRE ❖

No. 64

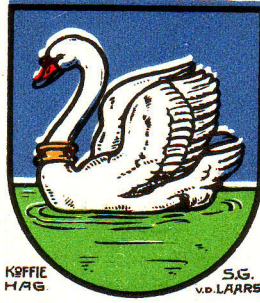

KOFFIE
HAG.

S.G.
v.d.LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE
 ❖ VEENHUIZEN ❖

No. 65

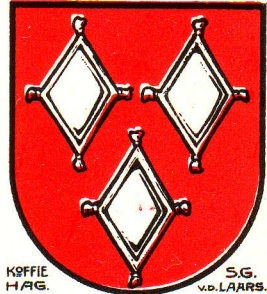

KOFFIE
HAG.

S.G.
v.d.LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE
 ❖ VLIET ❖

No. 66

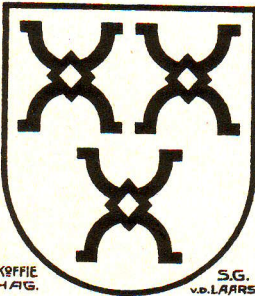

KOFFIE
HAG.

S.G.
v.d.LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE
 ❖ VLIERDEN ❖

No. 67

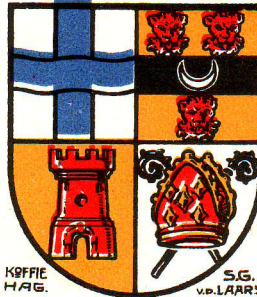

KOFFIE
HAG.

S.G.
v.d.LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE
 ❖ VRIJENBAN ❖

No. 68

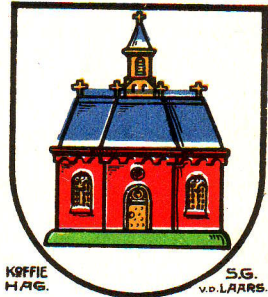

KOFFIE
HAG.

S.G.
v.d.LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE
 VRIJHOEVEN CAPEL

No. 69

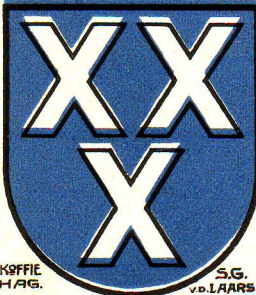

KOFFIE
HAG.

S.G.
v.d.LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE
 ❖ WIELDRECHT ❖

No. 70

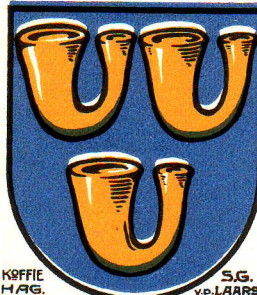

KOFFIE
HAG.

S.G.
v.d.LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE
 ❖ WOENSEL ❖

No. 71

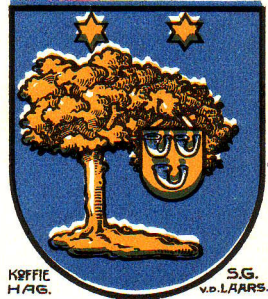

KOFFIE
HAG.

S.G.
v.d.LAARS.

DE VOORM. GEMEENTE
 ZES-GEHUCHTEN

No. 72

KOFFIE
HAG.

S.G.
v.d.LAARS.

„Jede Minderung des Gebrauches von Genussgiften bedeutet eine Förderung der Volksgesundheit. In diesem Sinne begrüße ich den Kaffee Hag.

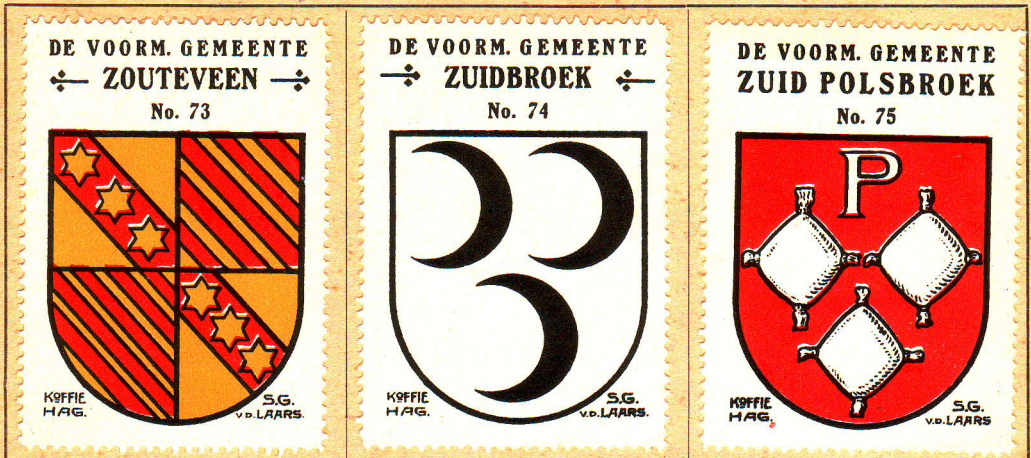
Univ.-Prof. Dr. L. Löchner in Graz.

Beschrijving der wapens van de voormalige gemeenten. No. 64—72.

- 64 **Tongelre**, prov. Noord-Brabant, op 1 Januari 1920 bij de gem. Eindhoven gevoegd.
Wapen: in goud twee naast elkander geplaatste schilden. Het rechter is gelijk aan het wapen der gem. Beek en Donk (zie Album I, N.-Brab. no. 69), maar dan in Rijkskleuren, d.w.z. gouden figuren op een blauw veld. Bovendien heeft dit wapen nog een hartschildje van goud, beladen met een schuinbalk van blauw. Het linker schild bevat, in dezelfde kleuren, een streepkruis vergezeld van vier leeuwen.
- 65 **Veenhuizen**, prov. Noord-Holland, sedert 1854 gem. Heer-Hugowaard.
Wapen: in blauw een zwaan van zilver, gebekt van rood, gehalsband van goud en zwemmende op een zee van groen.
- 66 **Vliet**, prov. Zuid-Holland, sedert 1845 gem. Haastrecht.
Wapen: in rood drie kussens van zilver.
Voor bijzonderheden leze men de beschrijving bij het wapen der heerlijkheid Vliet. (Heerlijkheid, enz. no. 116).
- 67 **Vlierden**, prov. Noord-Brabant, op 1 Jan. 1926 vereenigd met de gem. Deurne en Liessel, onder den naam „Deurne”.
Wapen: in zilver drie molenijzers van zwart.
Het wapen is dat van het oud-adellijk geslacht „Van Vlierden”.
- 68 **Vrijenban**, prov. Zuid-Holland, op 1 Januari 1921 met de gem. Hof van Delft, bij de gem. Delft gevoegd.
Wapen: gevierendeeld; 1: in zilver een paal van blauw, waar overheen een golvende dwarsbalk van hetzelfde (heerlijkheid Vrijenban); 2: in goud een dwarsbalk van zwart, beladen met een wassenaar van zilver en vergezeld van drie aanzierende leeuwenkoppen van rood (heerlijkheid Ackersdijk); 3: in goud een burcht van rood (heerlijkheid Vrouwenzicht); 4: in zilver twee schuingekruiste bisschopsstaven van zwart, beladen met een bisschopsmijter van rood, omboord en versierd met vijf ruiten van goud (heerlijkheid Abtsrecht).
- 69 **Vrijhoeven-Capel**, prov. Noord-Brabant, op 1 Januari 1923 met de gemeenten Sprang en Capelle vereenigd tot één gem. genaamd: „Sprang-Capelle”.
Wapen: in zilver een kapel met een klokketorentje in natuurlijke kleuren.
- 70 **Wieldrecht**, prov. Zuid-Holland, sedert 1857 gem. Dubbeldam.
Wapen: in blauw drie St. Andrieskruisen van zilver.
- 71 **Woensel**, prov. Noord-Brabant, op 1 Januari 1920 bij de gem. Eindhoven gevoegd
Wapen: in blauw drie hoorns van goud.
De gemeente was een voormalige heerlijkheid in de Meijerij van 's-Hertogenbosch en behoorde oudtijds aan den Heer van Eindhoven. Deze Heeren voerden: „in blauw een keper van goud, vergezeld van drie jachthoorns van rood”.
- 72 **Zes-Gehuchten**, prov. Noord-Brabant, sedert 1 Mei 1921 gem. Geldrop.
Wapen: in blauw een boom van goud, waaraan een schildje van hetzelfde, beladen met drie hoorns van blauw. De boom is in het schildhoofd vergezeld van twee sterren van goud.

VOORMALIGE GEMEENTEN.

Beschrijving der wapens van de voormalige gemeenten. No. 73—75.

- 73 **Zouteveen**, prov. Zuid-Holland, sedert 1855 gem. Vlaardinger-Ambacht.
 Wapen: gevierendeeld: 1 en 4: in goud een schuinbalk van rood, beladen met drie gouden sterren; 2 en 3: eveneens van goud beladen met vijf schuinbalken van rood.
- 74 **Zuidbroek**, prov. Zuid-Holland, sedert 1857 gem. Bergambacht.
 Wapen: in zilver drie gewende wassenaars van zwart.
 Dit wapen is gelijk aan dat der gemeente Lekkerkerk (zie Album I, prov. Zuid-Holland no. 14). De gemeente maakte n.l. een gedeelte van de Heerlijkheid Lekkerkerk-Zuidbroek uit.
- 75 **Zuid-Polsbroek**, prov. Utrecht, in 1857 met de gem. Noord-Polsbroek vereenigd tot de gem. Polsbroek.
 Wapen: in rood drie kussens van zilver, in het schildhoofd vergezeld van de letter P van hetzelfde.

Selbst starke Aufgüsse von Kaffee Hag, dem coffeinfreien Bohnenkaffee, verursachen keine Störung des Allgemeinbefindens oder der Herztätigkeit, weil das Coffein fehlt.
 Erste Mediz. Klinik der Charité, Berlin.

